

ກາງ:ວົກຖາກຈະເຄຣ່ງ

ການປັບປຸງປາກການມືອງ ແລະ ການປັບປຸງ

ວິຕນທຣຣມແລະ ການສຶກຫາ

ສ.ດຣ. ລົງຈິຕ ຂີຣເວັດີນ *

ວົກຖາກຈະເຄຣ່ງ

ວົກຖາກຈະເຄຣ່ງທີ່ເປັນອູ້ງໃນຂະນະນີ້
ໄດ້ມີນັກເຄຣ່ງສາສຕ່ຣພຍາຍາມໃຫ້ກາຮອົບາຍຄົງ
ສາເຫດຄວາມເປັນມາໃນແໜ່ງມຸນຕ່າງໆ ແຕ່ຄ້າຈະມອງ
ໃຫ້ເກີນກາພຄຽບຄ້ວນຄົງຈະຕ້ອງມອງຈາກແໜ່ງມຸນຂອງ
ສທສາຂາວິຊາ ກລາວຄື່ອ ມອງທັງໃນແໜ່ງການມືອງ
ເຄຣ່ງ ສັງຄົມ ສາທັບການເງິນ ຮະດັບການ
ພັດນາທາງວິທາຍາການ ອີຣິວິທາຍາຄາສຕ່ຣເທໂຄນໂລຢີ
ຮ່ວມຕົວດັດທັກການມອງບທບາທຂອງມາຫາອຳນາຈ
ຕະວັນດັກ ທີ່ພຍາຍາມສ້າງຮະເບີຍໃຫມ່ຂອງໂລກ
ໃນການເຄຣ່ງ ໃນລັກຂະນະທີ່ເອີ້ນອຳນາຍຕ່ອ

ກາງທາພລປະໂຍ້ນຂອງດັນ ແລະ ໂດຍນັ້ນນີ້ຢ່ອມ
ທຳໃຫ້ປະເທດທີ່ອ່ອນແອກວ່າເສີຍເປີຍບ

ໃນແໜ່ງໜີ້ນີ້ຄົງເປັນການຈ່າຍເກີນໄປຄ້າຈະ
ອົບາຍເພີຍວ່າ ວົກຖາກທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນມີຕັວແປມາຈາກ
ທາງເຄຣ່ງ ເຕ່ອຍ່າງເຕີຍວ ທີ່ໄດ້ແກ່ ວິຊັ້ນ
ຂອງກາຮັດລັດຂອງເຄຣ່ງໂລກ ການຈ່າຍທີ່
ຟຸ່ມເພື່ອ ກາຮັດວຽກທີ່ມີການກົດລົງສິນທີ່ກະທຳເກີນສູານະຂອງ
ດັນ ການຂາດດຸລຸບໜູ້ໃດນີ້ລະພັດ ການຂາດວິນຍ
ທາງກາຮັດລັດ ໄລໆ ເພົ່າມີຕັວແປເອົ້າທີ່ຈະ
ໄມ້ໃຫ້ຕັວແປເຄຣ່ງໂດຍຕຽງ ແຕ່ກີ່ນີ້ສ່ວນທຳໃຫ້
ເກີດປັບປຸງຫາວົກຖາກຈະເຄຣ່ງທີ່ເປັນອູ້ງຂະນະນີ້

*ອົດືສາມາຊີກສກາຮ່າງຮັບຮົມນູ້ ແລະ ຮັບຮົມຕີ່ຂໍວຍວ່າການກະທຽວມາດໄທ ປັບປຸງດໍາຮັ່ງແນ່ງ
ສາສຕຣາຈາරຍ ແລະ ກົດຕາຍາຈາරຍ ມາຫາວິທາຍລ້າຍອຣມຄາສຕ່ຣ

ถ้าจะวิเคราะห์หาสาเหตุก็น่าจะดูที่ตัวแปรดังต่อไปนี้คือ

1. คงปฏิเสธไม่ได้ว่าธุรกิจการเมือง หรือระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เอนเอียงไปในทางขวาอิปไตยในขณะนั้น เป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่นำไปสู่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในธุรกิจการเมืองนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งอำนาจมุ่งเน้นที่จะหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการเสนอโครงการใหญ่ๆ เช่นบางครั้งก็ไม่สมเหตุสมผลทางทฤษฎี เศรษฐศาสตร์และการลงทุน แต่การกระทำดังกล่าวนั้นเกิดจากการต้องการค่าตอบแทนเป็นสัดส่วนจากจำนวนเงินที่ลงทุนจากบริษัทใหญ่ที่ได้รับโครงการไป ทั้งๆ ที่โครงการดังกล่าวอาจจะไม่สมฐานะการเงินของประเทศ และมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่เศรษฐกิจที่มี

อุณหภูมิร้อนเกินขนาด ข้อเท็จจริงก็คือ มีหลายโครงการที่ถูกหักหัวจากหน่วยงานวิจัยและนักวิจัย จนรู้สุมนรีว่าการกระทำการตรวจสอบในสัยหนึ่งไม่ลบอารมณ์ และเสนอให้ปิดหน่วยงานวิจัยดังกล่าว แต่กระทำไม่ได้เนื่องจากเป็นมูลนิธิเอกชน ธุรกิจการเมืองจึงนำไปสู่การเสนอโครงการที่เรียบเรียง และตัดสินใจขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น

2. คงปฏิเสธไม่ได้ว่ากรณีอื้อฉาวเกี่ยวกับธนาคารแห่งหนึ่งที่มีผู้พัวพันประพฤติมิชอบประกอบด้วย นักการเมือง นายธนาคาร โดยเจ้าที่ดินราคาถูกไปจนองและประเมินราคาสูงกว่าราคากลางเป็นอย่างมาก การกระทำดังกล่าวนั้นก็ได้หลุดรอดจากสายตาของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการของธนาคาร เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะเห็นได้ชัดว่าปัญหาที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือ การกระทำการที่ผิดกฎหมายและฉ้อโกงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวนั้น เกี่ยวพันทั้งนักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักธุรกิจ กรณีการทำเอกสารปลอมเมื่อเรียกคืนภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่ได้มีการร่วมมือระหว่างนักธุรกิจที่ไร้จรรยาบรรณ กับข้าราชการที่รับอามิสสินจ้าง โดยนัยนี้ก็จะสรุปได้ว่าในโครงสร้างสามส่วนของประเทศ ซึ่งได้แก่

**คงปฏิเสธไม่ได้ว่า
ธุรกิจการเมืองหรือ
ระบบการปกครอง
แบบประชาธิปไตย
ที่เอนเอียงไปใน
ทางขวาอิปไตยใน
ขณะนี้นั้น เป็น
ตัวแปรสำคัญตัว
แปรหนึ่งที่นำไปสู่
วิกฤตการณ์ทาง
เศรษฐกิจ**

การเมือง ระบบราชการ และสังคม ต่างเกี่ยวข้องกับการกระทำซึ่งผิดกฎหมาย ไร้จริยธรรม ผลที่ตามมาคือการประกอบธุรกิจการดำเนินการของเศรษฐกิจไม่เป็นไปตามครรลองที่ควรจะเป็น

3. ท่ามกลางสภาพระบบการเมืองที่อ่อนแอ ระบบราชการที่มีข้อบกพร่อง และ

นักธุรกิจที่ขาดคุณธรรม ก็มีการเสนอให้เปิดเสรีทางการเงินขึ้น สิ่งที่ตามานั้น ทำให้เศรษฐกิจของไทยถูกแทรกแซงได้โดยง่ายจากประเทศมหาอำนาจที่มีเงินทุนสูง ด้วยการเข้ามาปั่นหุ้น เก็บกำไรในการซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ และในด้านอื่น ๆ ฉกฉวยความอ่อนแอกของระบบทางประโยชน์ใส่ตนโดยร่วมมือกับนายทุนท้องถิ่น สิ่งที่ตามานั้นก็นำไปสู่เศรษฐกิจฟองสนบุญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อตอนเงินออกไปก็ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ ขณะเดียวกันก็สามารถฉกฉวยประโยชน์จากความอ่อนแอกของเศรษฐกิจนั้นหากำไรจากการใช้เงินบาทซื้อเงินเหรียญสหรัฐเพื่อการเก็บกำไร โดยผลสุดท้ายเป็นแรงผลักดันให้มีการปล่อยให้เงินบาทลดอยู่ตัว โดยผู้ซึ่งเป็นนักเก็บกำไรจากต่างประเทศนั้นสามารถอ่านสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เพราะรู้ชัดถึงความอ่อนแอกของระบบเศรษฐกิจไทย

4. เกี่ยวพันกับการเปิดเสรีทางการเงินซึ่งทำให้เกิดการแทรกแซงโดยประเทศที่มีอำนาจทางการเงินเหนือกว่าตน ก็นำไปสู่การกู้เงินโดยนักธุรกิจไทยในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยภายใน กล่าวคือประมาณ 5-6% ผลที่ตามมาก็คือการให้เหลือมาของเงินกู้ ทำให้ค่าเงินบาทแข็งประจำกับค่าของเงินдолลาร์ต่ำเงินบาทซึ่งมีค่าแข็งขึ้น แต่ขณะเดียวกัน จำนวนเม็ดเงินอันมหาศาลนั้น ได้นำไปสู่การปล่อยกู้อย่างไม่ระมัดระวัง ทำให้โครงสร้างซึ่งไม่สมเหตุสมผลก่อให้รับการให้สินเชื่อไปด้วย สิ่งที่ตามมาก็นำไปสู่การกู้หนี้จากต่างประเทศในสัดส่วนที่กลับหัวกลับหางจากที่เคยเป็น กล่าวคือ

ในอดีต้นหนี้ต่างประเทศจะเป็นสัดส่วนภาครัฐและเอกชน 80 : 20 แต่ในปัจจุบันสัดส่วนดังกล่าวได้กลับกลายเป็น 20 : 80 โดยประมาณ และในจำนวน 80% ของหนี้ต่างประเทศนั้น 50% เป็นหนี้ระยะสั้นในลักษณะหนี้ที่เป็นหุ้นแปลงสภาพซึ่งจะครบกำหนดชำระในอนาคตอันใกล้ แต่จุดสำคัญคือ บริษัทที่กู้หนี้ดังกล่าววนนั้นไม่สามารถจัดซื้อหนี้คืนได้ เพราะได้ใช้จ่ายในการลงทุนที่เป็นการลงทุนแบบโบราณ กล่าวคือลงทุนในการซื้อหุ้น ซื้อที่ดิน ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ และเมื่อเกิดการชะงักหันขึ้นในการจำหน่ายก็ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินสดเกิดปัญหา และนี่คือภาวะที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ที่สำคัญคือ จากสภาพเศรษฐกิจฟองสนบุญได้ทำให้สินค้าหลายตัวมีราคาสูงขึ้น เช่น ราคาที่ดินซึ่งมีการเปลี่ยนมือกันหลายครั้ง แต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ นอกเหนือจากนั้นยังมีการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ซื้อสินค้าที่ล้ำมากต่างประเทศ มีการเดินทางไปต่อเที่ยวต่างประเทศ ส่งลูกพาณิชย์ไปเรียนต่างประเทศ การก่อสร้างในโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารสำนักงานที่กู้เงินจากประเทศญี่ปุ่นจนทำให้เกิดการล้มละลายของธุรกิจ และนี่คือสาเหตุสำคัญของวิกฤตในทางเศรษฐกิจขณะนี้

5. การขาดความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทำให้เงินกู้ที่กู้มายังอัตราดอกเบี้ยต่ำนั้น ถูกนำไปลงทุนในธุรกิจที่ไม่ใช่ผลผลิตทางอุตสาหกรรม เช่น เครื่องจักร หรือสมองกลเพื่อการส่งออก หากแต่เป็นการลงทุนในการซื้อที่ดิน บ้านจัดสรร อาคารสำนักงาน

โรงเรม สนามกอล์ฟ ฯลฯ ซึ่งเป็นลักษณะเพื่อการบริโภคเป็นหลัก กล่าวอีกนัยหนึ่งการได้เงินกู้ดูกเบี้ยราคากูจึงมีผลเสียมากกว่าผลดี เพราะเท่ากับมีเงินแต่ขาดความรู้ในการที่จะทำให้เงินนั้นออก Georg ซึ่งสอดคล้องกับผู้ประกอบการในประเทศไทยที่มีแนวโน้มที่จะลงทุนเพื่อประโยชน์ระยะสั้น มีแนวโน้มที่เป็นพ่อค้าแม่ขายโดยมีวัฒนธรรมพ่อค้าเป็นหลักแต่ไม่ใช่ผู้มีจินตนาการในการประดิษฐ์คิดค้น ลงทุนเพื่อการสร้างเทคโนโลยีในการผลิต กล่าวอีกนัยหนึ่งผู้ประกอบการไม่มีวัฒนธรรมอุตสาหกรรม แต่เป็นคนที่มีวัฒนธรรมพ่อค้า

คำตามก็คือ เศรษฐกิจจะฟื้นตัวได้อย่างไร ก็หวังอย่างยิ่งว่าการเข้ามาของ IMF จะทำให้มีวินัยทางการเงิน การคลังมากยิ่งขึ้น จะทำให้ความเชื่อมั่นกลับมา แต่อย่างไรก็ตามความเชื่อมั่นที่สำคัญที่สุดคือ ความเชื่อมั่นในรัฐบาล และเสถียรภาพทางการเมือง แต่ทราบเท่าที่การเมืองยังไหร่เสถียรภาพและคนขาดความมั่นใจในรัฐบาล การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยคงจะเกิดขึ้นได้ไม่ง่ายนัก และถึงแม้จะมีการฟื้นตัวในระยะสั้น ปัญหาการปรับตัวในระยะยาวเป็นสิ่งที่จะต้องมีการวิเคราะห์อย่างละเอียดต่อไป

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้นั้นได้นำไปสู่ผลกระทบอย่างหนักต่อการประกอบธุรกิจทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่สำคัญคือ ได้นำไปสู่สภาพของเงินเพื่อและ

เงินดิจิทัลเดียวกัน ขณะเดียวกันสินค้าที่มีราคาเพิ่มขึ้น และปริมาณของคนที่ว่างงานซึ่งจะเพิ่มขึ้นตามลำดับนั้นได้ส่งผลกระทบต่อคนทุกอาชีพในสังคม ตั้งแต่เกษตรกรผู้ใช้แรงงานจนถึงชนชั้นกลางที่เป็นนักธุรกิจ

คำถามที่ทุกคนถามอยู่ในใจก็คือ ความหวังของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยเพื่อจะกลับไปสู่ความพร้อม ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และธุรกิจนั้นมีมากน้อยเพียงใด หลายคนก็พยายามมองโลกในแง่ดี คือเชื่อว่าหลังจากการเข้ามาของ IMF เศรษฐกิจไทยน่าจะฟื้นตัวอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี แต่สำหรับผู้ที่รู้ข้อมูลข้างในลึก ๆ ก็กล่าวด้วยความวิตก วิจารณ์ว่า การฟื้นตัวนั้นอาจจะใช้เวลานานกว่าหนึ่ง ซึ่งอาจจะใช้เวลา 3-5 ปี

ความจริงแล้วคนซึ่งพожะมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ต่างก็ระบุนักถึงข้อเท็จจริงที่ว่า เศรษฐกิจของนานาประเทศและเศรษฐกิจของโลกนั้นยังมีวัฏจักร คือ มีขึ้นและมีลงสลับกันไป แม้กระทั้งประเทศไทยยังคงอยู่ในเศรษฐกิจโลก หรือญี่ปุ่น ก็หนีไม่พ้นวัฏจักรดังกล่าวทั้งสิ้น แต่ในขณะเดียวกัน การซบเชาหรือความเจริญรุ่งเรืองของเศรษฐกิจและธุรกิจ ส่วนหนึ่งก็มาจากการตัดสินใจของมนุษย์ซึ่งจะทราบได้จากประวัติศาสตร์ว่า ในพุทธศตวรรษ ค.ศ. 1930 ได้เกิดเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ซึ่งเป็นผลมาจากการผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ทำให้มีการตั้งกำแพงภาษีสินค้าเข้าของประเทศต่าง ๆ ผลที่ตามมาก็คือ เกิดการผลิตที่ตกต่ำลงซึ่งนำ

ไปสู่ผลกระทบต่อการว่าจ้างแรงงาน ทำให้เกิด การว่างงานขึ้นเป็นจำนวนมาก ผลที่ตามมาคือ การขาดรายได้ ซึ่งทำให้การซื้อสินค้าลดน้อยลง การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่าง ๆ ลดตามไปด้วย และก็ตามมาด้วยการเลิกว่าจ้างแรงงาน ผลสุดท้ายก็กลายเป็นลูกโซ่ ที่ติดตามกันเป็น列า

จากสภาพการณ์ ดังกล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ เกิดทฤษฎีใหม่ที่เรียกว่า Neo-Classical Economic Theory โดยผู้คิดทฤษฎี นั้นเป็นนักเศรษฐศาสตร์ ชาวอังกฤษ คือ Lord Keynes ซึ่งเสนอทฤษฎี ให้มีการลงทุนโดยภาครัฐ เมื่อเศรษฐกิจชนบท เชา เท่ากับเป็นการฉีดยาเข้าไปในรีตเศรษฐกิจเพื่อ ให้มีการว่าจ้างแรงงาน รายได้ของประชาชนจะ เดินสะพัด อันจะมีผล ทำให้เศรษฐกิจกระตุ้น ขึ้นอีกรอบหนึ่ง นักเศรษฐศาสตร์ถึงกับตั้ง ทฤษฎีขึ้นมาว่า ในยาม

เศรษฐกิจตกต่ำนั้นรัฐบาลจะจ้างให้นาย ก. ชุดหลุมจากนั้นก็จ้างให้นาย ข. กลบหลุม ทำอย่างนี้ลับกันไปเพื่อให้มีการว่าจ้างแรงงาน และมีรายได้ จะได้เกิดการสะพัดของเงินตรา

นโยบายของรัฐบาล ที่ให้มีการประหยัด นำจานเนนที่การ ประหยัดเงินตรา ต่างประเทศด้วย การงดหรือลดการ ซื้อสินค้าสั่งเข้าที่ ฟุ่มเฟือย แต่ภายใน กันเองควรให้มีการ ใช้จ่ายตามอัตภาพ ตามปกติ เพื่อ กระตุ้นอุตสาหกรรม การการท่องเที่ยว ภายใน บริการใน ด้านต่าง ๆ ... และ นี่คือหัวใจสำคัญ ของนโยบาย “ไทย ช่วยไทย”

และความพลวัตของธุรกิจ ความจำเริญทางเศรษฐกิจ

ในส่วนของการที่จะพื้นเศรษฐกิจนั้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจและธุรกิจ จะเกิดขึ้น

ได้นั้นจะต้องมีการผลิต การซื้อขาย ซึ่งมีสินค้าอยู่ สามประเภท อันได้แก่ สินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ โดย ตัวกลางคือ เงินตรา ซึ่งเป็นสื่อกลางของการ แลกเปลี่ยน ประเด็น สำคัญคือ ทำอย่างไร จึงจะนำไปสู่การมีเงินตรา หมุนเวียนในตลาดเพื่อ ให้เกิดอำนาจซื้อ อันจะ เป็นผลของการกระตุ้นให้ เศรษฐกิจและธุรกิจมี ชีวิตชีวाचั้น แรงกระตุ้น ที่เกิดเศรษฐกิจและธุรกิจ ที่มีชีวิตชีวานั้นมาได้จาก สองส่วนด้วยกัน ส่วน ที่มาจากภายนอกและส่วน ที่มาจากการใน ส่วนที่ มาจากการนักนักคือ การให้ผลเข้ามาของรายได้

ซึ่งเกิดจากการท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรม ท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการพักร่องрем ใช้สอยจับจ่ายในการ กินอาหารและการซื้อของ หรือเกิดจากการ

ลงทุนจากต่างชาติที่ลงทุนในการซื้อหุ้นหรือ การลงทุนในส่วนอื่น นอกเหนือจากนั้นก็อาจจะเกิดจากเงินที่ไหลเข้ามาโดยคนไทย ซึ่งไปหาเงินต่างประเทศ เช่น ผู้ใช้แรงงานในตะวันออกกลางญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์ เป็นต้น นอกจากนั้นก็มาจากเงินกู้ซึ่งในระยะยาวจะต้องมีการผ่อนชำระ

แต่สิ่งที่ชี้ง่ายที่สุดที่ใช้เป็นแหล่งของ การสร้าง การพัฒนาทางเศรษฐกิจก็คือการ ส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรม ในส่วนนี้คงปฏิเสธไม่ได้ว่าสินค้าเกษตรกรรม ของเรานั้นมีข้อจำกัดและมีปริมาณที่ไม่มากนัก (ดูตารางที่ 1) ก็เหลือเพียงสินค้าอุตสาหกรรม แต่สินค้าอุตสาหกรรมที่จะมีมูลค่าเพิ่มสูงนั้น จะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตจากเทคโนโลยีระดับสูง ซึ่งสินค้าออกของไทยส่วนใหญ่มีได้ใช้เทคโนโลยี ระดับสูง (ดูตารางที่ 2) ส่วนใหญ่ซื้อเทคโนโลยี จากต่างประเทศ (ตารางที่ 3) แต่ถ้าประเทศไทย ขาดความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและขาด การวิจัยเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมรายได้ จากการส่งออกของสินค้าก็จะยากขึ้นและใน ระยะยาวที่ค่าแรงงานขึ้นต่ำมีได้เป็นประโยชน์ มากต่อไปเมื่อเทียบกับประเทศไทยเช่นเดียวกัน จีน และเวียดนาม การทามูลค่าเพิ่มจะกระทำได้ โดยวิธีเดียวเท่านั้นนั่นคือ การผลิตสินค้าที่มี มูลค่าเพิ่ม โดยอาศัยเทคโนโลยี ระดับสูงที่ เกิดจากการวิจัยและพัฒนา (Research and Development – R & D) ประเด็นอยู่ที่ว่าเรา พร้อมที่จะผลิตสินค้าดังกล่าวหรือไม่ เรา มี ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีหรือไม่ เรา

มีนโยบายวิทยาศาสตร์ที่จะเสริมการผลิตสินค้า ที่มีมูลค่าเพิ่มมากน้อยเพียงใด การวิจัยและ การพัฒนาของเรานั้นอยู่ในระดับใด มีฉะนั้น เรายังจะประสบปัญหาการขาดดุลการค้าอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้ (ดูตารางที่ 4) ดังนั้น การ พัฒนาในระยะยาวจึงต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง ดังกล่าวที่กล่าวมาแล้วข้างต้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องมีบรรยายภาคที่ส่งเสริม นั่นคือ มีสถานที่ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว มี ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีเสถียร ภาพทางการเมือง

ตัวแปรเรื่องเสถียรภาพทางการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล จะเป็นตัวแปรที่ สำคัญยิ่งต่อการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติมา ลงทุนภายในประเทศ รวมตลอดทั้งการดึงดูด ให้นักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายเงินในประเทศไทย ดังนั้น ทราบเท่าที่ระบบการเมืองยังไม่จัดตั้ง สถาบันได้อย่างแข็งขัน ทราบเท่าที่ระบบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยยังขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีลักษณะไม่แน่นอน สรภาวะ ที่จะส่งเสริมให้มีการลงทุนก็จะไม่ดีขึ้น ตัวแปร ทางการเมืองจึงเป็นตัวแปรสำคัญอีกด้วย หนึ่งจะทำให้เศรษฐกิจไทยกระเตื้องขึ้นด้วยการ ลงทุนและการมาท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ

แต่ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นเรื่องที่คำนึง ถึงตลาดต่างประเทศเป็นสำคัญ โดยเงินตราที่ มาจากต่างประเทศ และโดยการส่งออก สิ่ง ของจำนวนไม่น้อยมองข้ามก็คือตลาดภายใน ที่มีการผลิตและซื้อขายกันเอง อย่าลืมว่า

ตารางที่ 1

โครงสร้างส่งออกปี 2528-2539 (Exports Structure 1985-1996)

ปี	ส่งออกสิ้น Total Exports	สินค้าเกษตรกรรม Agricultural Products	สินค้าอุตสาหกรรม Agro-Industrial Products	สินค้า อุตสาหกรรมหลักๆ Principal Manufacturing Products	สินค้าแร่และ เชื้อเพลิง Mining and Fuel Products	สินค้าอื่นๆ Others	Year	มูลค่า : ล้านบาท Value : Million Baht
								มูลค่า : ล้านบาท Value : Million Baht
2528	193,365.5	78,728.0	24,383.6	66,598.9	9,384.2	14,270.7	1985	
2529	233,382.8	89,169.5	30,561.8	91,128.0	5,246.5	17,277.0	1986	
2530	299,853.1	98,027.3	37,459.5	138,640.4	5,163.4	22,563.5	1987	
2531	403,569.8	122,216.1	50,440.0	208,145.8	6,529.2	16,238.6	1988	
2532	516,315.0	145,225.8	64,233.7	279,146.2	7,193.7	20,515.6	1989	
2533	589,812.6	130,826.3	70,864.0	358,878.9	6,816.9	22,426.4	1990	
2534	725,448.8	149,570.8	80,715.8	457,138.3	6,981.8	31,042.0	1991	
2535	824,643.3	167,558.3	86,495.4	520,317.5	6,104.2	44,167.9	1992	
2536	940,862.6	160,873.1	83,066.7	624,353.2	4,908.5	67,661.1	1993	
2537	1,137,601.6	191,333.1	99,216.4	757,014.1	5,679.0	84,359.0	1994	
2538	1,406,310.1	224,759.0	123,078.0	929,797.5	6,122.9	122,552.7	1995	
2539	1,411,039.3	223,428.4	130,811.0	912,400.7	8,495.7	135,903.6	1996	

หมายเหตุ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ 2539

ตารางที่ 2

สิ่งที่ออกส่งออก 10 อันดับแรก ปี 2537-2539 (Principal Exports 1994-1996)

ลำดับ	รายการ	จำนวน 1994	ร้อยละ 1994	จำนวน 1995	ร้อยละ 1995	จำนวน 1996	ร้อยละ 1996	รายการ
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	94,590.2	8.3	131,241.9	9.3	167,673.9	11.9	1. Automatic data processing machines and parts thereof
2.	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	100,679.3	8.9	102,019.3	7.3	79,875.4	5.7	2. Garments
3.	ยางพารา	41,824.0	3.7	61,260.7	4.4	63,373.0	4.5	3. Rubber
4.	แผงวงจรไฟฟ้า	45,310.8	4.0	58,181.8	4.1	58,538.6	4.1	4. Electronic integrated circuits
5.	อุปกรณ์และเครื่องประดับ	47,088.7	4.1	52,498.6	3.7	54,272.9	3.8	5. Precious stones and jewelry
6.	ข้าว	39,187.3	3.4	48,626.8	3.5	50,734.8	3.6	6. Rice
7.	ถั่งสตูลเบร์น แหงเน็ง	49,155.6	4.3	50,302.0	3.6	43,404.5	3.1	7. Fresh, chilled or frozen shrimps, prawns and lobsters
8.	เครื่องรับสิทธิบัตรทัศน์และส่วน ประกอบ	28,031.9	2.5	31,589.2	2.2	34,626.8	2.5	8. Radio-broadcast receivers, television receivers and parts thereof
9.	อาหารทะเลบรรจุป้อง	31,995.8	2.8	33,294.8	2.4	34,244.3	2.4	9. Canned fish
10.	รองเท้าและอุปกรณ์ส่วนตัว	39,261.0	3.5	53,778.1	3.8	33,544.1	2.4	10. Footwear and parts thereof

ตารางที่ 3

สินค้าที่นำเข้ามากที่สุด 10 อันดับแรก ปี 2537-2539 (Principal Imports 1994-1996)

รายการ	จำนวน 1994	ร้อยละ 1994	จำนวน 1995	ร้อยละ 1995	จำนวน 1996	ร้อยละ 1996	รายการ	Item
1. เครื่องจักรใช้ในภาคอุตสาหกรรม	2537		2538		2539		1.	Machines for industrial use
2. เครื่องจักรที่ใช้เพาเมลล์ส่วน ประกอบ	193,271.5	14.1	259,661.0	14.7	278,569.7	15.2	2.	Electrical machinery and parts
3. เคมีภัณฑ์	136,764.9	10.0	170,496.2	9.7	171,593.2	9.4	3.	Chemicals
4. ผ้าม่านดิบ	108,984.0	8.0	144,507.5	8.2	132,007.2	7.2	4.	Crude oil
5. เหล็กและเหล็กกล้า	54,528.9	4.0	71,640.7	4.1	113,037.2	6.2	5.	Iron & steel
6. เมทัลจาร์ไฟฟ้า	86,404.6	6.3	119,904.9	6.8	106,425.3	5.8	6.	Electronic integrated circuits
7. ส่วนประกอบ ยูปกรณ์เครื่องแต่ง ตัว	67,821.3	5.0	93,454.5	5.3	101,603.3	5.5	7.	Part and accessories in- cluding classic and bodies
8. เครื่องคอมพิวเตอร์ ยูปกรณ์ แล็ป ท็อป	50,040.1	3.7	75,683.2	4.3	78,107.5	4.3	8.	Computers parts and acces- sories
9. ผ้าลินินกันไฟลาม	52,983.7	3.9	65,587.8	3.7	72,169.2	3.9	9.	Metal manufactures
10. เครื่องวิทยาศาสตร์การแพทย์ ภารกุญ ภาระนต์	38,834.1	2.8	52,002.0	2.9	54,417.7	3.0	10.	Scientific & obtical instru- ments
	36,390.7	2.7	45,036.1	2.6	47,850.4	2.6		

ตารางที่ 4

การค้าระหว่างประเทศ ๑๒๕๒๘-๒๕๓๙ (Thailand's Foreign Trade 1985-1996)

มูลค่า : ล้านบาท

Value : Million Baht

ปี	สินค้าส่งออก Exports	อัตรา การเปลี่ยนแปลง Percentage change	สินค้าเข้า Imports	อัตรา การเปลี่ยนแปลง Percentage change	ดุลการค้า Balance of Trade	อัตรากำไร การเปลี่ยนแปลง Percentage change	Year
2525	159,728.2	4.4	196,616.0	-10.2	-36,887.8	-44.1	1982
2526	146,471.8	-8.3	236,608.5	20.3	-90,136.7	144.4	1983
2527	175,237.2	19.6	245,155.0	3.6	-69,917.8	-22.4	1984
2528	193,365.5	10.3	251,169.4	2.5	-57,803.9	-17.3	1985
2529	233,382.8	20.7	241,357.7	-3.9	-7,974.9	-86.2	1986
2530	299,853.1	28.5	334,209.0	38.5	-34,355.9	330.8	1987
2531	403,569.8	34.6	513,114.3	53.5	-109,544.5	218.9	1988
2532	516,315.0	27.9	662,678.8	29.1	-146,363.8	33.6	1989
2533	589,812.6	14.2	852,981.5	28.7	-263,168.9	79.8	1990
2534	725,448.8	23.0	959,408.0	12.5	-233,959.2	11.1	1991
2535	824,643.3	13.7	1,033,244.7	7.7	-208,601.4	-10.8	1992
2536	940,862.6	14.1	1,170,846.4	13.3	-229,983.8	10.3	1993
2537	1,137,601.6	20.9	1,369,260.4	16.9	-231,658.7	0.7	1994
2538	1,406,310.1	23.6	1,763,591.3	28.8	-357,281.2	54.2	1995
2539	1,411,039.3	0.3	1,832,825.2	3.9	421,785.9	18.1	1996

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีพื้นเมือง 60 ล้านคน มีประชากรเป็นอันดับที่ 17 ของโลกโดยประมาณ เป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มีทรัพยากรมนุษย์ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและธุรกิจที่ดีพอสมควร การกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดอำนาจข้ามภายในด้วยการกระตุ้นให้ช่วยกันซื้อสินค้าไทย ใช้บริการจากคนไทยด้วยกันเองย่อมสามารถทำให้เกิดความจำเริญทางเศรษฐกิจ และความพลวัตของธุรกิจไทยได้ ดังนั้น การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวภายในประเทศ การใช้จ่ายเงินตามปกติ โดยใช้บริการของสถานที่บริการต่าง ๆ และใช้สินค้า ที่ผลิตภายในประเทศ ย่อมจะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดความพลวัตในทางธุรกิจและความจำเริญทางเศรษฐกิจได้ ตลาด 60 ล้านคน ถ้ามีการส่งเสริมอย่างเต็มที่ก็ไม่ใช่ตลาดที่เล็กนัก และจากการบวนการช่วยกันผลิตช่วยกันซื้อกันเอง ย่อมมีศักยภาพพอที่จะกระตุ้นให้เกิดความจำเริญทางเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐบาลที่ให้มีการประทัยด่าน่าจะเน้นที่การประทัยด้วยเงินตราต่างประเทศ ด้วยการห้ามลดการซื้อสินค้าสั่งเข้าที่ฟุ่มเฟือย แต่ภายในกันเองนั้นควรให้มีการใช้จ่ายตามอัตภาพตามปกติ เพื่อจะกระตุ้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายใน บริการในด้านต่าง ๆ เช่น โรงแรม การจัดสัมมนา การซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศหลากหลายชนิดตามปกติวิถี ก็ย่อมที่จะมีส่วนทำให้ความพลวัตทางธุรกิจและความจำเริญทางเศรษฐกิจ เกิดขึ้นจากภายใน และนี่คือหัวใจสำคัญของนโยบาย “ไทยช่วยไทย”

โดยสรุป การพื้นตัวของเศรษฐกิจนั้น จะพึงจากแหล่งภายนอกประเทศอย่างเดียวคงไม่ถูกต้อง ควรที่จะมองจากการพื้นที่ของเศรษฐกิจภายในซึ่งดูเหมือนว่าในขณะนี้นั้นผู้ซึ่งทำการแก้ปัญหาเศรษฐกิจต่างพยายามมองที่แหล่งเงินจากภายนอกเป็นสำคัญ ประเด็นนี้ เป็นประเด็นที่ไม่ควรจะมองข้าม

การปฏิรูปการเมือง

ความอยู่รอดของระบบการปกครองประชาธิปไตย และความหวังที่จะพัฒนาให้ระบบการปกครองที่เรียกว่ารัฐบาลเป็นไปสู่ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงนั้นจะต้องมีการปฏิรูปการเมือง กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงระบบให้ดีขึ้น ข้อสังเกตเบื้องต้นก็คือ การปฏิรูปการเมืองนั้น เป็นประเด็นที่มีการพูดถึงมานานพอสมควร เพราะตระหนักถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ถ้าไม่มีการปฏิรูปการเมืองระบบการเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถจะไปได้ตลอด永遠 แต่ขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาที่ว่าทางเลือกอื่นที่เหมาะสมนั้นไม่ปรากฏ ดังนั้น สิ่งที่จะกระทำได้ก็คือการทำให้ระบบปัจจุบันทำงานให้ได้ผลด้วยการปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการที่เรียกว่าการปฏิรูป

ความพยายามของการปฏิรูปนั้น ได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อศึกษาหาทางแก้ไขซึ่งปรากฏสามครั้งใหญ่ ๆ คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

25 ประเด็น ซึ่งมีนายชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธาน แต่ก็กระทำไม่สำเร็จ ต่อมาเกิดมีคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย นำโดย นายแพทย์ประเวศ วงศ์ ได้มีการศึกษาค้นคว้า มากมาย แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังมิได้นำไปปฏิบัติ ก็มาถึงคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ตั้งโดยนายกรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา มีนายชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธาน ซึ่งขณะนี้ ก็ได้เสนอการปฏิรูปด้วย การพยายามออกกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ ปัจจุบัน การเสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 อันจะเป็นการเปิดประตุ ไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับและในกระบวนการดังกล่าวก็จะมุ่งเพื่อการปฏิรูปการเมืองด้วย ซึ่งในส่วนของการปฏิรูปการเมืองนั้นได้มีคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองขึ้น

**ก า ร พ ื น ต ัว ข و ง
ศ เศรษฐ กิ จ น ั น จ ะ พ ึ ง
จ า ก แ ห ล ง ภ า ย น อก
ป ร ะ เท ศ อย ่ ง เด ี่ ย ว
คง ไม่ ถูก ต้อง ควร ที่
จะ น อง จ า ก ภ า ร
พ ื น พ ู ของ ศ เศรษฐ กิ จ
ภ า ย ใน ช ี ง ด ู เม ห ี อน
ว่า ใน ข ณ ะ น ี น ั น ผู้ ซ ึ ง
ท า ภ า ร แก่ บ ญ หา
ศ เศรษฐ กิ จ ต า ง
พ ย า ย า น મ ո ง ท ี
แ ห ล ง ภ ี น จ า ก
ภ า ย น อก เป น ស า ค ญ
ป ร ะ เด ี น น ี ย ี น
ป ร ะ เด ี น ท ี ไม่ ค ว า
ม ո ง ข ա մ**

กันพอสมควรถึงกลุ่มบุคคลที่จะจัดทำรัฐธรรมนูญ ใหม่ทั้งฉบับว่าควรจะเป็นใคร มาจากไหน และกระบวนการได้มาซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวควรเป็น เช่นใด ซึ่งก็คงจะคลื่นลายไปในที่สุด แต่

ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า ทำอย่างไร จึงจะให้การจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ ทั้งฉบับนั้นบรรจุประเด็นสำคัญที่มีเนื้อหา อันจะนำไปสู่การปฏิรูประบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

ประเด็นที่จะนำไปสู่การปฏิรูปเพื่อพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น จะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

พอยุดถึงเรื่องการปฏิรูปการเมือง คนส่วนใหญ่ในขณะนี้เข้าใจว่า

หมายถึงการทำให้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นระบบที่ดีขึ้น กว่าเก่า เอื้ออำนวยต่อการแก้ปัญหาของบ้านเมือง และสามารถที่จะเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาความเจริญของประเทศชาติในต้านต่าง ๆ รวมตลอดทั้งนำมาซึ่งความยุติธรรมใน

การปฏิรูปการเมืองด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 เพื่อนำไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ขึ้นทั้งฉบับนั้น ได้มีการยกເถີງ

สังคม ส่งเสริมความผาสุกของประชาชนโดย ทั่วหน้า กล่าวอีกนัยหนึ่ง การปฏิรูปหมายถึง การทำให้การปกครองแบบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นระบบที่น่าพึงประทัน

จุดเริ่มต้นของการปฏิรูปถูกมองว่าคือ การร่างรัฐธรรมนูญ โดยการแก้ไขมาตรา 211 ซึ่งเป็นการเปิดประตูให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญ ใหม่ขึ้นทั้งฉบับ เพื่อให้เป็นรัฐธรรมนูญที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่าง โดยการเลือก ตัวแทนเข้ามา และมีส่วนให้ความเห็นชอบใน การลงประชามติ ข้อสันนิษฐานที่สำคัญคือ รัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่จะเป็นรัฐธรรมนูญที่ดี กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และจะมีส่วนสำคัญใน การเป็นติกาใหม่ของสังคม พร้อมๆ กับมีการ ปฏิรูประบบการเมือง หรือระบบการปกครอง แบบประชาธิปไตยไปด้วยในตัว

ข้อสันนิษฐานดังกล่าวนี้เกิดจากความเชื่อ และความหวัง หรือการคาดหวัง แต่ข้อเท็จจริง ที่ไม่สามารถมองข้ามได้คือ ประเด็นการ ปฏิรูปการเมือง หรือประเด็นสำคัญที่จะส่ง ผลกระทบต่อโครงสร้าง กระบวนการในการ ปกครองแบบประชาธิปไตยมีอะไรบ้างนั้นยังไม่ เป็นที่กระจ่างมากนัก และที่สำคัญที่สุด ถึงแม้ จะมีองค์ความรู้ดังกล่าว เป็นต้นว่า 25 ประเด็น ของคณะกรรมการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งมีนาย ชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธาน หรือข้อเสนอ การปฏิรูปของคณะกรรมการประชาธิปไตย ซึ่ง มีนายแพทย์ ประเวศ วงศ์ เป็นผู้รับผิดชอบ หรือแผนการพัฒนาการเมืองของคณะกรรมการ ปฏิรูปการเมือง ซึ่งมีนายชุมพล ศิลปอาชา

เป็นประธาน ในคณะกรรมการชุดใหญ่นี้ คำถามก็คือ ประเด็นการปฏิรูปดังกล่าวจะถูก บรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญที่จะทำขึ้นใหม่หรือไม่ ซึ่งไม่มีความสามารถจะประกันได้ ดังนั้น การ มีคณะกรรมการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น มา เป็นเพียงการเปิดประตูด้านแรกของการ ปฏิรูปการเมือง ส่วนเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญ ที่จะนำไปสู่การปฏิรูปจะได้รับการบรรจุใน รัฐธรรมนูญหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งย่อม ขึ้นอยู่กับว่าใครคือบุคคลที่จะเป็นกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญหรือการแลกเปลี่ยนผู้แทน ให้มีการ นำประเด็นการปฏิรูปเข้าเป็นส่วนสำคัญของ รัฐธรรมนูญ มีพัลส์ต่อรองมากน้อยเพียงใด ประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิรูป ซึ่งจะหลักเลี่ยง ไม่ได้จะมีความขัดแย้งเกิดขึ้น เนื่องจาก ไม่สามารถจะตอบสนองต่อความต้องการของคน ทุกกลุ่ม มีดังต่อไปนี้ คือ

ประเด็นที่ 1 ระบบบริสุทธิ์ที่จะมีขึ้นใน รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะเป็นสภาพเดียวหรือสอง สภาพ

ประเด็นที่ 2 ถ้าเป็นสภาพเดียวจะมีระบบ การเลือกตั้งแบบใด ถ้าเป็นสองสภาพจะมีการ เลือกตั้งทั้งสองสภาพ หรือมีการเลือกตั้งทางตรง สภาพแรกซึ่งได้แก่สภานิติบัญญัติ สำนักงานศาลากลาง ให้มีการเลือกตั้งทางอ้อม หรือมาจากการ แต่งตั้ง ถ้ามีการแต่งตั้งจะแต่งตั้งโดยองค์กรใด

ประเด็นที่ 3 ระบบการเลือกตั้งจะเป็น แบบเดิม หรือจะเปลี่ยนเป็นเขตเดียวเบอร์เดียว หรือจะเป็นเขตเดียวเบอร์เดียวระบบสัดส่วน

โดยมีบัญชีรายรื่นของ公社อีกส่วนหนึ่งผสมผสาน กับการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว

ประเด็นที่ 4 จะมีการตั้งคณะกรรมการ เลือกตั้งแห่งชาติเพื่อการบริหารเลือกตั้งหรือไม่ หรือจะให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บริหารการเลือกตั้งแบบเดิม

ประเด็นที่ 5 จะให้มีศาลคดีการเมืองขึ้นหรือไม่ เพื่อตัดสินคดีที่เกี่ยวกับการทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง และกฎหมาย公社 การเมือง

ประเด็นที่ 6 จะมีการแยกฝ่ายบริหาร ออกจากฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่

ประเด็นที่ 7 จะให้มีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง หรือจะให้มีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารโดยตรง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่นักวิชาการเคยเสนอหรือไม่

ประเด็นที่ 8 ถ้าการเสนอตัวนายกรัฐมนตรีเสนอโดยประธานรัฐสภาจะดำเนินตามครรลองที่เป็นอยู่ หรือให้มีการลงคะแนนเสียงในสภา

ประเด็นที่ 9 ในส่วนของอำนาจตุลาการนั้น จะมีมาตรการใดหรือไม่ที่จะให้มีการเกี่ยวโยงกับประชาชน หรือกระบวนการประชาธิปไตยในระดับใดระดับหนึ่ง

ประเด็นที่ 10 การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัด公社 จะดำเนิน

ต่อไปแบบเดิม หรือจะให้มีการเลือกโดยสังกัด公社หรือไม่สังกัด公社ก็ได้

ประเด็นที่ 11 มาตรการความโปร่งใส ในเรื่องการเงินของ公社เริ่มตั้งแต่การบริจาคมใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ฯลฯ จะทำให้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางการเมืองได้อย่างไร

ประเด็นที่ 12 มาตรการที่กำหนดให้นักการเมืองทุกคนประกาศทรัพย์สินให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ จะเป็นส่วนสำคัญที่บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประเด็นที่ 13 กฎหมายผลประโยชน์ขัดกัน เช่น การใช้ข่าวสารข้อมูลในฐานะคนในเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว การรับของขวัญที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนด ฯลฯ ควรจะเป็นกฎหมายที่ออกมาอย่างรีบด่วนหรือไม่

ประเด็นที่ 14 ศาลปกครอง ผู้ตรวจการรัฐสภา สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน จะต้องมีการเร่งให้ออกมาเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็วหรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 15 ศาลรัฐธรรมนูญแทนตุลาการรัฐธรรมนูญ ควรจะเป็นส่วนสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 16 มาตรการที่ให้มีการร่วมลงนามจำนวนหนึ่งโดยประชาชน เพื่อให้มีการลงคะแนนเสียงไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีพฤติกรรมที่ไม่ชอบมาพากล เพื่อให้ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้มีการเลือกตั้งใหม่คราว

จะนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมพฤติกรรมของนักการเมืองหรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 17 การเปิดโอกาสให้ประชาชนจำนวนหนึ่งยื่นหนังสือต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้มีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่มีพฤติกรรมส่อให้เห็นว่าขาดความซื่อสัตย์สุจริต บริหารงานผิดพลาด นอกเหนือจากที่มีการเปิดอภิปรายโดยฝ่ายค้าน ควรเป็นส่วนสำคัญของรัฐธรรมนูญ หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 18 การกระจายอำนาจให้มีการปกครองท้องถิ่นอย่างทั่วถึง รวมตลอดทั้ง มาตรการการกระจายอำนาจความเจริญเพื่อเป็นฐานะเริ่มในการปกครองตนเองโดยการเพิ่มรายได้ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น จะถือเป็นนโยบายรับด่วนที่จะต้องบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยต่อไปหรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 19 สิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน และการบังคับกฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอันว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน จะเป็นส่วนสำคัญของรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 20 มาตรการที่จะนำไปสู่การพัฒนาจิตสำนึก วิญญาณประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน สังคม รวมตลอดทั้งในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

โดยไม่กระทบต่อการบริหารองค์กร จะนำมาพิจารณาเป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปการเมืองโดยบรรจุไว้ในแนวนโยบายแห่งชาติหรือไม่อย่างไร

ประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวนี้คือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิรูปการเมือง หรือการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า

ประการแรก ประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเป็นองค์ความรู้ที่คนทั่วไปที่มีลิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเข้าใจแจ่มชัดแค่ไหนเพียงใด จนสามารถจะสรุปได้ในลักษณะที่ว่ามีความเห็นพ้องต้องกัน หลังจากมีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์ สนทนาระรมจนเป็นที่ชัดเจนแล้วและถือเป็นข้อตกลงที่เลี่ยงล่วงใหญ่เห็นด้วย ดังนั้นในเบื้องต้นการกระจายความรู้หรือความคิดดังกล่าวจึงเป็นขั้นตอนของการปฏิรูปการเมือง

ประการที่สอง หลังจากประเด็นที่กล่าวมาทั้งหมดได้ถกผลิกจนเป็นประเด็นที่มีการเห็นพ้องต้องกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันพอสมควรและไม่ขัดกันในตัวแล้ว นักการเมืองที่อยู่ในตำแหน่งอำนาจจะเห็นด้วยกับประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

กล่าวโดยสรุป องค์ความรู้และความเห็นพ้องต้องกันจะเป็นข้อสรุปของข้อสรุปของคนส่วนใหญ่ กับการยอมรับเอาประเด็นที่ได้สรุปแล้วมาเป็นส่วนสำคัญของรัฐธรรมนูญและของระบบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่สำคัญ ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติตามขั้นตอน

จุดที่น่าเป็นห่วงก็คือ ความไม่กระจงในประเด็นต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ความไม่ลงรอยของกลุ่มบุคคลตั้งกล่าวเพื่อจะถึงจุดหมายปลายทางซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องมีการแข่งกับสภากาชาดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้มานิ่งจุดที่เรียกว่าเป็นทางต้นทางการเมือง ความล่าช้าของการปฏิรูปย่อมนำไปสู่ความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้แต่การพยายามทำการปฏิรูปในลักษณะที่เร่งอัตราอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งที่ไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ เพราะการนำประเด็นต่าง ๆ ขยายให้ประชาชนได้เข้าใจจนกลایเป็นความคิดที่เห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ง่ายนัก และต้องใช้เวลาพอสมควร

การแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 เป็นเพียงการเปิดประดูด้านแรก แต่สิ่งที่จะตามมา ยังเป็นการเดินทางที่ไกล去 กระบวนการปฏิรูปการเมืองเป็นกระบวนการที่ยาวนานและปวดร้าว ต้องใช้ความเข้าใจ ความอดทนอดกลั้นอย่างมหาศาล ต้องใช้การออมข้อมูล การเสียสละกลยุทธ์ที่เหมาะสม ปัญญา และการประคับประคองจากทุก ๆ ฝ่าย การกิจนี้เป็นการกิจที่หนักอึ้ง อุปสรรคจะมีนานปะประมาณ แต่สังคมไทยไม่มีทางเลือกอื่น ความสำเร็จของการปฏิรูปการเมือง คือหนทางเดียวที่จะแก้ไขกฤตการณ์และทางต้นทางการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนี้

ถ้าจะมองเป็นระบบประเด็นต่าง ๆ สามารถจะจัดเข้าไปในแผนพัฒนาการเมืองได้ ซึ่งได้แก่ สื่อรอบใหญ่ ๆ ที่อนุกรรมการวางแผนพัฒนาการเมือง ภายใต้คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้ วางไว้คือ

1. การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจ
2. การใช้อำนาจ
3. สิทธิเสรีภาพของประชาชน
4. การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคม

ซึ่งจะขออธิบายโดยสังเขปดังต่อไปนี้คือ

การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจนั้น ได้แก่ ตัวบุคคลที่จะเข้าไปปฏิบัติการทำงานการเมือง ซึ่งได้แก่ ส.ส. คณะกรรมการตี วุฒิสมาชิก และตุลาการ คำถament ที่สำคัญคือ ทำอย่างไรจะให้การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจเป็นไปโดยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และได้คุณดีมีความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม เข้ารับผิดชอบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งประเด็นที่จะต้องพิจารณาคือ การจัดให้มีคณะกรรมการเลือกตั้งแห่งชาติขึ้น เพื่อควบคุม เพื่อบริหารการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม การใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเขตเดียว เบอร์เดียว และแบบสัดส่วนตามบัญชีรายชื่อ พรรค การได้มามีคณะกรรมการตีที่จะดีกว่าระบบปัจจุบัน ๆ ฯ

ในส่วนของการใช้อำนาจ จำเป็นต้องหมายมาตรการป้องกัน ไม่ให้ใช้อำนาจในทางที่ล้มเหลว ต่อกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และประเทศชาติ เช่น ให้มีศาลมีคุณดีการเมือง ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการรัฐสภา สำนักงานคณะกรรมการตรวจสอบแผ่นดิน ที่มีอิสระอย่างเต็มที่ การประกาศทรัพย์สินของนักการเมืองทุกคน ทุกตำแหน่ง การออก

ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะต้องมีการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ให้มีการละเมิด เคารพสิทธิในทางการเมืองของประชาชน สิทธิในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล สิทธิในการปักครองตนเองด้วยการกระจายอำนาจ ฯลฯ

ในส่วนการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย จะต้องเริ่มตั้งแต่ครอบครัวในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาอื่น รวมทั้งองค์กรอื่น ๆ ในสังคม เพื่อให้เป็นค่านิยม ปัทลสถาน และแบบบรรลุของพุทธิกรรมที่สอดคล้องกับระบบของการปกครองแบบประชาธิปไตย รายละเอียดต่าง ๆ นั้นจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่การปฏิบัติและการวางแผน

แต่การปฏิรูปการเมืองเริ่มต้นด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 ตลอดจนพิจารณาถึงประเด็นต่าง ๆ และวางแผนพัฒนาตามกรอบสีกรอบ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จำเป็นต้องใช้เวลา ใช้ความอดทน จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ ที่สำคัญที่สุดจะต้องทำให้ประเด็นการปฏิรูปการเมือง เป็นองค์ความรู้ที่ตกผลึก และประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย และจากนั้นจะต้องมีการผลักดันให้ประเด็นต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการปกครองแบบประชาธิปไตยได้นำไปบรรจุเป็นเนื้อหาสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับที่จะจัดทำขึ้นใหม่

ถ้าจะมองไปในอนาคตสองทศวรรษหน้า อาจจะเริ่มต้นจากข้อlong getที่ว่า การระหว่างหน้ากถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ การยอมรับความจำเป็นเพื่อการปฏิรูป ความเข้าใจว่า สังคมไทยไม่มีทางเลือกอื่น ทำให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองในหมู่ประชาชนในระดับที่กว้างขวางขึ้นกว่าในอดีต แต่สิ่งที่น่าสนใจเด็กคือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นน่าจะทำให้ระบบของการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีสภาพเป็นอนามัยในขณะนี้เป็นประชาธิปไตย-ประชาธิรัฐ ได้ในอนาคต ซึ่งในส่วนนั้นสามารถมองได้จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์และสังคมข่าวสารข้อมูล และที่สำคัญคือ ระยะเวลาอีกสองทศวรรษนั้นนานพอที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่น่าจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม โอกาสของการจัดตั้งสถาบันของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์กว่าระบบที่เป็นอยู่น่าจะเกิดขึ้นได้ เพราะใน 20 ปีข้างหน้าเป็นระยะเวลาที่นานพอที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างขนาดใหญ่ในส่วนของโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม จิตวิทยาสังคม และวัฒนธรรม

การมองภาพไปในอนาคตว่าการเมืองไทยจะเป็นไปในรูปใดอีกสองทศวรรษหน้า จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายต่อนักวิชาการและต่อนักคิดเป็น

อย่างยิ่ง เพราะเท่ากับเป็นการทำนายอนาคตที่ยังไม่ถึง อย่างไรก็ตาม ผู้ซึ่งเข้าใจสภาพปัจจุบันอย่างต้องแท้โดยมีมิติแห่งประวัติศาสตร์สนับสนุน ตลอดทั้งทฤษฎีสังคมศาสตร์และมีกรณีการศึกษาเปรียบเทียบจากสังคมอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิวัฒนาการแห่งมนุษยชาติมาช่วยวิเคราะห์เสริม ก็น่าจะสามารถทำให้มีมโนทัศน์ของการพัฒนาการเมืองได้อย่างไร ก็ตาม สิ่งที่จะเกิดขึ้นในสองศวรรษหน้านั้น อันเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควรย่อมสามารถจะแปรเปลี่ยนได้ เพราะตัวแปรที่เป็นตัวแปรพิเศษ ต่างหาก เช่น การปฏิรูปสังคมในภูมิภาคได้ภูมิภาคหนึ่ง อุบัติเหตุทางธรรมชาติอันใหญ่หลวง ฯลฯ อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกขณะ และถ้ามีกรณีพิเศษดังกล่าวจะเกิดขึ้นกระบวนการและการพัฒนาทางการเมืองของประเทศไทยนั้น ๆ ย่อมแปรเปลี่ยนไปอันเนื่องมาจากการปรากรู้ด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตาม ภายในการอบรมแห่งการจับตัวแปรพิเศษให้นั่งอยู่กับที่ และหันมา มุ่งเน้นที่สภาวะตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับความรู้ของอดีตกาลในสังคมนั้น ๆ รวมตลอดทั้งการใช้กรณีศึกษาเปรียบเทียบจาก

มุมมองของวิวัฒนาการแห่งมนุษยชาติ ก็น่าจะทำให้เห็นภาพได้พอสมควร

ในเบื้องต้นมีคำกล่าวของชาววิลลันดาบทหนึ่งว่า ปัจจุบันกำหนดในอดีตและกำหนดอนาคต ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีผลต่อเนื่องจากอดีต และอนาคตจะเป็นเช่นใด

ก็จะมีผลมาจากการปัจจุบันซึ่งย่อมจะเป็นอดีตของอนาคตเมื่ออนาคตถูกลายเป็นปัจจุบัน คำกล่าวนี้ มีเหตุผลพอสมควรแต่มีลักษณะเกินเลย เนื่องจากว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมิได้เกิดจากอดีตโดยสิ้นเชิง มีข้อใหม่ที่เกิดขึ้นตัวย แลลสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นก็มิได้จำกัดว่าจะต้องเกี่ยวกับกับปัจจุบันโดยสิ้นเชิง เพราะอาจจะมีสิ่งใหม่เกิดขึ้นระหว่างทางที่ไปสู่อนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม คำกล่าวนั้นมีจุดมุ่งเน้น

นักธุรกิจไทยมักจะเน้นที่การค้าขายและการลงทุนระยะสั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมพ่อค้ามากกว่าที่จะลงทุนขนาดใหญ่เพื่อผลอนาคต โดยมีความภูมิใจในผลผลิต ซึ่งมีลักษณะของบุคลคลซึ่งมีวัฒนธรรมอุตสาหกรรม

ที่จะซึ่งให้เห็นว่า อดีตไม่สามารถจะถูกมองข้ามโดยสิ้นเชิง และอนาคตก็คงจะถูกกำหนดโดยปัจจุบันในระดับหนึ่ง ว่าไปแล้วคำกล่าวของชาววิลลันดาจะท้อนถึงผลกระทบในพุทธศาสนา ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจะต้องมีเหตุ และมาจากเหตุ สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็มาจากเหตุ

ของอดีต สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตก็จะมาจากเหตุของปัจจุบัน ดังนั้น ถ้าการพัฒนาการเมืองการปกครองในปัจจุบันดำเนินไปในทิศทางใด ก็ย่อมจะส่งผลต่อการเมืองการปกครองในอนาคตในทิศทางนั้นไม่มากก็น้อย

ในส่วนของกรณีศึกษาเปรียบเทียบโดยดูจากวิัฒนาการของมนุษยชาตินั้นก็จะพบว่า สังคมญี่ปุ่นและสังคมไทยนั้นมีลักษณะคล้ายในระดับหนึ่ง กล่าวคือ สังคมญี่ปุ่นวิัฒนาการมากจากสังคมผู้นำ ปกครองโดยเรียบง่ายในลักษณะครอบครัว จากนั้นก็ไปสู่รูปแบบการปกครองที่นำไปสู่ความเจริญเติบโตของสถาบันจักรพรรดิ และสืบท่อไปยังการคุมอำนาจของทหารหรือชามูโร จนมาถึงยุคที่นักธุรกิจในระบบทุนนิยมครอบอำนาจทางการเมือง กล่าวคือ ญี่ปุ่นเริ่มจากสังคมผู้นำสมัยโบราณ ไปสู่สังคมที่จักรพรรดิ้มีความรุ่งเรืองก็คือสมัยเอ็ง จนมาถึงสมัยทหารมีอำนาจเริ่มตั้งแต่สมัยคามาคุระ จนถึงสมัยโทกุกวะ มาสมัยปัจจุบันสังคมญี่ปุ่นเป็นสังคมทุนนิยมและประชาธิปไตย

ในส่วนสังคมไทยนั้น ยุคสังคมผู้นำก็จะได้แก่สมัยสุโขทัย คือมีการปกครองแบบพ่อคุก สมัยที่สถาบันกษัตริย์รุ่งเรืองมีอำนาจในการปกครองอย่างเต็มที่ก็คือสมัยอยุธยาจนมาถึงต้นกรุงสมัยรัตนโกสินทร์ ยุคข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนมีอำนาจทำหน้าที่ปกครองและบริหารก็หลังการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ในยุคปัจจุบัน กลุ่มนักธุรกิจภายใต้การปกครองแบบธนาธิปไตยมีอำนาจในการปกครองบริหาร ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่าสังคมญี่ปุ่นและ

สังคมไทยนั้นมีกระบวนการและวิัฒนาการใกล้เคียงกัน ในกรณีของสังคมไทยนั้น วิัฒนาการจากระบบราชอาธิปไตย หรือรัฐกษัตริย์ มาสู่ระบบอมาตยาธิปไตยหรือรัฐราชการ มาในปัจจุบันกล่าวได้ว่าคือระบบธนาธิปไตย หรือรัฐธุรกิจ เนื่องจากบทบาทอันสำคัญของนักธุรกิจในการก้าวสู่ตำแหน่งในทางบริหารราชการแผ่นดินโดยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นคณะกรรมการตระชั้นได้ก้าวล้ำมาแล้วในตอนต้น สิ่งที่คนจำนวนไม่น้อยมุ่งหวังก็คือ การเห็นการปกครองแบบธนาธิปไตยดังกล่าวนี้วิัฒนาการไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหรือประชาธิรัฐ คำตามที่สำคัญก็คือว่า ในสองทศวรรษหน้า โอกาสที่การปกครองแบบประชาธิปไตยที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ในเรื่องการจัดตั้งสถาบัน มีความต้องเนื่องของการพัฒนา เติบโตและยั่งยืนได้มากน้อยเพียงใด เป็นคำถามที่อยู่ในใจของคนจำนวนไม่น้อย

สองทศวรรษเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และเมื่อพิจารณาจากสภาพที่ผลวัตของสังคมไทยในปัจจุบันแล้ว ก็พบว่าคาดคะเนได้ว่าประภากการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยน่าจะมีดังต่อไปนี้คือ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยจะดำเนินไปอย่างพลวัต และจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมเกิดใหม่อย่างแน่นอน ผลผลิตของประเทศไทยจะใช้เทคโนโลยีมากขึ้น และจะเป็นส่วนสำคัญของตลาดโลก ความพลวัตของเศรษฐกิจดังกล่าวจะทำให้อำนาจของนักธุรกิจ

หรือกลุ่มธนาคารอิปต์ย์มีอำนาจยื่นบุคคลดังกล่าวให้เข้าสู่กระบวนการทางการเมืองอย่างสืบเนื่อง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็วพอสมควร ผลจากการศึกษาดังกล่าวจะทำให้คนมีความรู้มากขึ้น มีข่าวสารข้อมูลมากขึ้น มีความคิดที่เป็นอิสระมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการตีนตัวทางการเมือง ทำให้การใช้อำนาจทางการเมืองตามอำนาจใจขัดต่อหลักการและกฎหมายกระทำได้ยากขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษา การพัฒนาทางสื่อสารมวลชนจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และจะมีผลสำคัญยิ่งต่อการตีนตัวทางการเมือง

ต่อการรับรู้ข่าวสารข้อมูลของประชาชน ทำให้ระบบการปกครองแบบทางการเมืองมีโอกาสพัฒนาในลักษณะพลวัตและยั่งยืนยิ่งขึ้น การใช้อำนาจอย่างผิดๆ จะกระทำได้ยากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จากนั้น คนรุ่นเยาว์ในปัจจุบันซึ่งเริ่มมีสิทธิมีเสียงทางการเมืองก็จะกลายเป็นคนวัยกลางในอนาคต ซึ่งจะเห็นได้จากการมีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยระหว่างวันที่ 17-20 พฤษภาคม 2535 หรือที่รู้จักกันว่าเป็นกลุ่มมือบ่มือถือมือบดเก่ง (ดูตาราง)

และเมื่อร่วมกับคนที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งมีอายุในเกณฑ์ที่จะมีสิทธิเลือกตั้งได้ ก็จะมีสภาพที่สำคัญ

คือ อีกสองทศวรรษหน้าบุคคลจำนวนมาก จะกลายเป็นวัยกลางคนหรือวัยหนุ่ม-สาว บุคคลดังกล่าวจะอาจมีส่วนผลักดันให้การปกครองแบบประชาธิปไตยดำเนินไปตามครรลอง ที่สำคัญที่สุดจากสภาพของเศรษฐกิจ การศึกษา สื่อสารมวลชน และการปรากម្មของคนรุ่นใหม่ สังคมไทยจะมีลักษณะพหุนิยมมากยิ่งขึ้น จะเกิดกลุ่มผลักดันทางการเมืองมากมาย ทำให้สภาพทางการเมืองมีลักษณะพลวัต และจากสภาพดังกล่าวที่จะตามมาด้วยประเด็นการเมือง สำคัญสามประเด็น ซึ่งนักการเมืองไม่สามารถจะมองข้ามได้ นั่นคือประเด็นเรื่องการกระจายอำนาจให้มีการปกครองตนเอง ประเด็นการ

ภูมิหลังผู้ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยวันที่ 17-20 พฤษภาคม 2535

อายุของผู้ชุมนุม

- 20-29 ปี 39.4%
- 30-39 ปี 36.56%
- 40-49 ปี 14.2%
- 50 ปีขึ้นไป 6.7%

อาชีพของผู้ชุมนุม

- เจ้าของกิจการ 13.7%
- เอกชน 45.7%
- ราชการ 14.8%
- ธุรกิจ 6.2%

รายได้ของผู้ชุมนุม

- รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท 14.1%
- 5,000-9,000 บาท 28.5%
- 10,000-19,999 บาท 30%
- 20,000-50,000 บาท 15.5%
- สูงกว่า 50,000 บาท 6.2%

ที่มา: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย จากการสำรวจผู้ชุมนุมทางการเมืองเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2535

ปฏิรูปการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตย และประเด็นเรื่องปฏิรูประบบราชการ ประเด็นสำคัญสามประเด็นนี้จะเป็นแรงผลักดันให้มีการปรับปรุงระบบให้ดีขึ้นตามลำดับ

ผลที่จะตามมา ก็คือการปฏิรัฐประหารจะยกขึ้น เมื่อจะเกิดก็ต้องกลับมาสู่การเลือกตั้งโดยพลัน นักการเมืองแบบเก่าที่อาศัยวาระศิลป์ในการพูดจาโดยขาดความรู้และข้อมูลนั้นจะไม่เป็นที่นิยม คุณสมบัติของนักการเมืองทั้งในแง่ความรู้ ภูมิหลังและชีวิตส่วนตัว จะเป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินผู้บริหาร การฉ้อราชภูร์บังหลวงแม้จะยังคงอยู่ แต่จะกระทำได้ยากขึ้นเนื่องจากความตื่นตัวของประชาชนและบทบาทของสื่อมวลชน อำนาจทางการเมืองจะกระจายเป็นหย่อม ๆ ไม่จำกัด หรือจะรุกรุน ตัวอยู่ที่เดียว ขณะเดียวกันความขัดแย้งระหว่างนครและชนบท นักธุรกิจในเมืองและเกษตรกรซึ่งขัดแย้งในเรื่องที่ดินและน้ำจะยังมีอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองและข้าราชการประจำก็จะมีลักษณะที่มีดุลยภาพมากยิ่งขึ้น ในหมู่นักธุรกิจนั้นความขัดแย้งในกลุ่มนักธุรกิจอันเนื่องมาจากความขัดแย้งในการประกอบธุรกิจและผลประโยชน์ก็จะปรากฏมากยิ่งขึ้น ข้อสำคัญปัญหาลังคมซึ่งมีอยู่มากมายแม้จะมีหนทางแก้ไขได้บ้าง ก็จะยังคงมีอยู่ต่อไป และถ้ายังเป็นประเด็นสำคัญทางการเมืองตัวนี้ของทั้นในตลาดทั้น กับตัวนี้ของสินค้าเกษตรเช่นข้าว จะถูกมองเป็นตัวนึงที่สำคัญที่จะบ่งชี้ถึงอำนาจต่อรองว่ากลุ่มใดจะมีอำนาจในทางการเมืองมากกว่ากัน ซึ่งโอกาสที่น่าจะเป็นก็

คือตัวนี้ของตลาดทั้นจะมีอำนาจมากกว่าตัวนี้ของอัญเชิญ พระครุการเมืองอาจจะอาศัยฐานการสนับสนุนที่ต่างกัน บางพระครุจะอาศัยกลุ่มเกษตรกรเป็นหลักซึ่งเป็นพระครุที่มีฐานในชนบท บางพระครุจะอาศัยกลุ่มนักธุรกิจเป็นหลักทั้งหมดนี้ จะนำไปสู่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ แต่ทราบเท่าที่ระบบยังคงอยู่ ก็คงไม่เป็นอันตรายต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยถึงขั้นแตกหัก

ประเด็นสำคัญก็คือ จากนี้ต่อไปอีก 20 ปี ความผันผวนบัน្តป่วนในทางการเมือง ปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างค่อนข้างปั่นจะดำเนินต่อไป และไม่ว่าใครจะเป็นรัฐบาลก็ตามจะต้องใช้เวลาและทรัพยากรส่วนใหญ่แก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างไม่สิ้นสุด และทราบเท่าที่ระบบยังคงอยู่ การเปลี่ยนรัฐบาลที่จะเกิดขึ้นก็ครั้งก็ตาม ย่อมจะไม่มีผลต่อการทำลายระบบทั้งหมด ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนจำนวนไม่น้อยหวังว่าจะเป็นเช่นนั้น

มีข้ออ่านสังเกตคือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในสังคมไทยนั้นมักจะเกิดขึ้นทุก ๆ สี่ทศวรรษ (ดูภาพประกอบ)

จำกันได้ว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อปี พ.ศ. 2435 โดยการจัดตั้งสถาบันราชการแบบตะวันตกขึ้นมาแทนสถาบันแบบเดิม ผลที่ตามมา ก็คือ การเกิดสถาบันใหม่เชิงต่อมาอีก 40 ปี คือ พ.ศ. 2475 ก็เกิดมีการปฏิรัฐขึ้น สถาบันราชการและกลุ่มราชการทหารและพลเรือนได้เข้าแทนที่ในช่องทางอำนาจและ

2435	--→	2475 (40 ปี)	ประชาธิปไตยน่าจะหยั่ง รากลึกจนมีการจัดตั้ง ¹ สถาบันอย่างแข็งขัน ดังนั้น ในสองทศวรรษ หน้า โอกาสที่จะเห็น การพัฒนาระบบ ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ยิ่งขึ้นน่าจะไม่ใช่สิ่งซึ่ง ² เลื่อนลอย เพราะช่วง เวลาดังกล่าวคงจะยาว นานพอที่จะนำไปสู่การ จัดตั้งสถาบัน ประกอบ กับการเปลี่ยนแปลง
2475	--→	14 ตุลาคม 2516 (41 ปี) การล้มระบบ อมาตยาธิปไตย โดยชนชั้นกลาง	
2516	--→	2556 (40 ปี) การจัดตั้งสถาบัน ประชาธิปไตย ที่มั่นคงยิ่งขึ้น	

ภายใต้ระบบการปกครองซึ่งมีลักษณะเป็นรัฐราชการ ที่ได้มีการปฏิรูปพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และจอมพลถนอม กิตติขจร ผลที่ตามมาคือ การเกิดกลุ่มพลัง สังคมในภาคธุรกิจและเกิดสถาบันทางบริษัท การเงิน การค้าและอุตสาหกรรม ซึ่งนำไปสู่ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อันเป็นระยะ 41 ปี หลังจาก 2475 ซึ่งจะเห็นว่าเหตุการณ์ ทั้งสองครั้งตั้งแต่ 2435, 2475, 2516 มีช่วง ห่างประมาณ 4 ทศวรรษ ตั้งแต่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาทั้งหมด 23 ปี ซึ่งเป็นระยะที่พิญาณ พัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย และได้มีความพยายามที่จะสร้างสถาบันในระบบประชาธิปไตยขึ้น จึงมีเหตุผลอันน่าเชื่อ ว่าเมื่อถึง พ.ศ. 2556 หรืออีก 17 ปีข้างหน้า จะครบช่วง 4 ทศวรรษ คือ 40 ปี สถาบัน

สภาพแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และ วัฒนธรรมประชาธิปไตย กำลังดำเนินไปอย่าง รุ่ดහ้นา กล่าวได้ว่า 17 ปีข้างหน้าซึ่งจะครบ 4 ทศวรรษ หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แล้วนั้นน่าจะเป็น 17 ปีแห่งความหวังของ ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็น สิ่งที่คนจำนวนไม่น้อยอยากให้เกิดขึ้น

การปฏิรูปวัฒนธรรมและการศึกษา

ยุคเนี้ยเป็นยุคของการปฏิรูป ได้มีความ พยายามที่จะปฏิรูปการเมืองด้วยการจัดทำ รัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับโดย สสร. ในขณะเดียวกันก็มีการพยายามปฏิรูประบบราชการ ซึ่งมีความก้าวหน้าไปพอสมควร เช่น มีการ ประกาศแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ

การเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งองค์การมหาชนอิสระ และการตั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ โดยมุ่งเน้นที่จะให้มีฐานะเป็นองค์การมหาชนอิสระ ฯลฯ

ในขณะเดียวกันก็มีความพยายามที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาซึ่งเป็นกฎหมายกลาง ทำหน้าที่เป็นกระบวนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะได้มีเอกสาร และเป็นกฎหมายหลักที่จะนำไปสู่กฎหมายอื่น ๆ ว่าด้วยการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการศึกษานี้เป็นภารกิจที่สำคัญพอ ๆ กับการปฏิรูปการเมืองและการปฏิรูประบบราชการ ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งที่จะตามนั้นจะมีผลต่อการปฏิรูปวัฒนธรรมไปด้วยในตัว

ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า แม้จะมีการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูประบบราชการ และปฏิรูปส่วนอื่น ๆ ของสังคมก็ตาม ถ้าวัฒนธรรมของคนในสังคมมีลักษณะล้าหลัง ก็ย่อมไม่สามารถจะนำไปสู่ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่พยายามทำให้เกิดขึ้น ด้วยอย่างที่เห็นชัดที่สุด ก็คือ ถ้าคนในสังคมไม่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ ความกล้าที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง และการพิสูจน์ของผู้อื่น แม้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ก็จะไม่สามารถใช้เป็นประโยชน์ได้ เนื่องจากวัฒนธรรมของสังคมไม่เอื้ออำนวย

ประเด็นเรื่องวัฒนธรรมสังคมและวัฒนธรรมการเมือง จึงเป็นสิ่งที่มองข้ามไม่ได้ ความหวังที่ว่า ถ้ามีการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูป

ระบบราชการ ปฏิรูปการศึกษาแล้ว ก็จะมีผลกระทบนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมการเมืองในที่สุดนั้น ก็พอที่จะรับฟังได้ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นเร็วกว่าการรอคอยให้เกิดการวิวัฒนาการตามธรรมชาตินั้น ก็คือความมุ่งมั่นที่จะมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเป็นพิเศษ ทำนองเดียวกับความมุ่งมั่นที่จะปฏิรูปการเมือง และปฏิรูประบบราชการ

ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นการซึ่งให้เห็นถึงสภาวะความเป็นจริงในด้านที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ซึ่งในหลายส่วนของวัฒนธรรมดังเดิมก็เป็นสิ่งที่เป็นของดี ควรทบทวน บำรุงรักษาไว้ต่อไป แต่ในหลายส่วนก็เป็นเรื่องที่ขัดต่อสภาวะความเป็นจริงที่เกิดขึ้นใหม่ สิ่งที่นำสันใจก็คือ คนไทยสามารถจะอยู่กับความขัดแย้งไม่ได้โดยไม่รู้สึกขัดเจ็บซึ่งอาจจะสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า คนไทยนั้นไม่ได้อ่องอะไรริงจัง และวัฒนธรรมเด่นส่วนก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ดังนั้น บางครั้งจะเห็นว่ามีความเคร่งครัด แต่บางครั้งก็หละหลวย เช่น กฎหมายบ้านเมืองนั้นจะปฏิบัติอย่างเคร่งครัดกับผู้ซึ่งตนไม่รู้จัก แต่ถ้าเป็นคนที่จบจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน เป็นญาติโภคทรัพย์ ก็อาจจะให้ความอะลุமอะล่วยหรือบางครั้งก็ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายใด แม้กระทั้งสุภาษิตที่คนไทยยึดถือก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เป็นต้นว่า “ข้าๆ ได้พร้าเล่มงาม” ซึ่งย่อมขัดแย้งกับ “น้ำขึ้นให้รีบตัก”

วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมผสมผสาน จึงย่อมจะมีความขัดแย้งกันในด้วยทางลึกเลี้ยง

ไม่ได้ เป็นดันว่า ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยนั้น ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีน ซึ่งเน้นถึง ความกตัญญูคุณ ความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ต่อ เพื่อน ๆ และญาติ ซึ่งถ้ารับวัฒนธรรมตะวันตก โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ความสามารถหรือคุณธรรม เวลาจะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อญาติ ก็จะเกิด ความรู้สึกที่ขัดเขิน เพราะวัฒนธรรมสองชุดไม่ สอดคล้องกัน หรือในการสนใจวัฒนธรรมอินเดียซึ่ง การเน้นถึงพิธีกรรมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และเพื่อหล่อหลอมเอกลักษณ์ร่วมกันก็จะขัด กับวัฒนธรรมสมัยใหม่ซึ่งได้รับจากวัฒนธรรม ตะวันตก เช่น พิธีบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็น พิธีโบราณย้อมขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ซึ่ง ต้องมีเหตุและผล ดังนั้น จะเห็นความขัดแย้ง กันในชีวิตประจำวัน คนไทยซึ่งอรรถนัยซึ่งเป็น ผลิตภัณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้เป็นยาน พาหนะ แต่มีการแขวนสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อบังกัน อุบัติเหตุ แทนที่จะนิยมการรัดเข็มขัด หรือ ขับรถด้วยความระมัดระวัง มีการรักษาไข้ด้วย วิชาการทางแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ แต่ก็มีการบนบานศาล สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในเวลาเดียวกัน ความขัดแย้งของวัฒนธรรม จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ วิธีการก็คือการผสมผสาน โดยไม่คิดมาก เช่น มีการไหว้พระพร้อม ๆ กับการไหว้เทวรูป หรือไหว้พระพร้อม ๆ กับ สันติวิเพื่อเลี้ยงเชิญมี การผสมผสานสิ่งซึ่ง ขัดแย้งเข้าด้วยกันย่อมก่อให้เกิดความสับสน ในบางครั้งและนำไปสู่ความไม่คงเส้นคงวาของ พฤติกรรม ตัวอย่างของวัฒนธรรมไทยซึ่งมี ความขัดแย้งกันภายในตัวก็คือสิ่งที่หลงเหลือ จากวัฒนธรรมดั้งเดิม กับสภาพสังคมใหม่

ซึ่งเป็นสังคมกึ่งเกษตรกึ่งอุตสาหกรรม มี วิทยาศาสตร์เป็นฐาน มีระบบการปกครอง แบบประชาธิปไตย และมีการจัดตั้งองค์กร แบบสมัยใหม่ โดยใช้หลักความสามารถหรือ คุณธรรมเป็นเกณฑ์

1. ในขณะที่มีการเน้นถึงการปกครอง แบบประชาธิปไตย แต่ภายใต้ระบบการเมืองใน พระราชด้วย ก็มีระบบอุปถัมภ์ มีพระคู่มิพาก มีหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกันภายในตัว
2. ในขณะที่มีการพูดถึงสิทธิเสรีภาพก็มี การคำนึงถึงอำนาจรัฐ และความมั่นคงของรัฐ เพราะเชื่อว่าการปล่อยให้สิทธิเสรีภาพมีมากจะ กระทำกรรFTER ต่อความสงบเรียบร้อยภายใน ประเทศ
3. ในขณะที่เน้นถึงความเสมอภาคของ บุคคล แต่ก็มีความเชื่อในเรื่องกรรมเก่า บุญกุศล ที่สร้างสมมาไม่เหมือนกัน
4. ในขณะที่เน้นถึงการคิดแบบวิทยาศาสตร์ มีเหตุและผลพิสูจน์ได้ แต่ก็มีความเชื่อใน อำนาจลึกลับและมายาในไสยศาสตร์ โดย เชพะอย่างยิ่งการทำนายทำนายทักษะตราศี หรือการดูนรลักษณ์ หรือดูดวงวิเคราะห์เพื่อทำนาย ชะตาชีวิต
5. ในขณะที่มีการก่อสร้างโดยใช้วิชา วิศวกรรม การคำนวณตามหลักวิทยาศาสตร์ แต่ ก็มีการสำรวจจุกจิกทั้ง ๆ ที่บางครั้งความลับพันธ์ มองไม่เห็นขัดเจ้ง
6. ในเรื่องวินัยเป็นสิ่งที่มีการเน้นอยู่

เสมอ แต่ก็มีการแสดงออกถึงการรักอิสระและความรับผิดชอบของคนในสังคม ตามคติที่ว่า ทำอะไรตามใจคือไทยแท้

7. มีการเน้นหลักคุณธรรมเพื่อการคัดสรรตัวบุคคลเข้าสู่องค์กร หรือการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งด้วยใช้ความสามารถเป็นเกณฑ์ แต่ก็มีการเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อญาติโภคทรัพย์ ต่อครอบครัวเพื่อนฝูง โดยจะเมิดต่อหลักการที่กล่าวมาเบื้องต้น

8. นิสัยรักสนุกและมองอะไรสั้น ๆ ย่อมไม่สอดคล้องกับการต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มองกว้างไกลไปในอนาคต

9. ระบบประชาธิปไตยเน้นความอุดหนา อดกลั้นต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ๆ แต่คนไทยจะไม่ทนต่อความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับตน และถือเป็นเรื่องส่วนตัวทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องหลักการ

10. ระบบประชาธิปไตยเน้นความจริงใจ พูดความจริง เพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ แต่คนไทยยังมีการปฏิบัติที่มีลักษณะประจำ สลับซ้อน เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

11. ความกล้าหาญที่จะพูดความจริง ต่อสู้เพื่อหลักการ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคม สมัยใหม่ที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่คนไทยจำนวนไม่น้อยจะไม่แสดงความคิดเห็น เนื่องจากเกรงว่าจะสร้างคัดๆ กล่าวอภัยหนึ่ง ถ้าตนเองไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องจะไม่ยอมเสียงเป็นอันขาด และแม้จะรู้ว่าผิดหลักการ ก็จะนิ่งเฉยในที่ประชุม

12. หลักการปกครองประชาธิปไตยคิดหลักนิติธรรม คือเอาหลักกฎหมายเป็นฐานในการปกครอง แต่คนไทยมักจะนิยมมองหาด้วยบุคคล หรือมิฉะนั้นก็ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือมากกว่าใช้ หลักนิติธรรม

13. นักธุรกิจไทยมักจะเน้นที่การค้าขาย และการลงทุนระยะสั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมพ่อค้ามากกว่าที่จะลงทุนขนาดใหญ่ เพื่อผลลัพธ์ โดยมีความภาคภูมิใจในผลผลิตซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลซึ่งมีวัฒนธรรมอุตสาหกรรม

14. ในขณะที่มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย มีความเชื่อมั่นในเอกลักษณ์ของตน แต่จะมีทัศนคติที่ว่ายังไง ๆ ก็สู้ของต่างประเทศไม่ได้ โดยจะต้องอ้างนักประชัญญาต่างประเทศเป็น-standard

15. ขณะที่อ้างตัวเป็นพุทธเชื่อหลักของกรรม แต่ผู้อยู่ในอำนาจก็ทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ทำบapaทำกรรมโดยไม่มีหริโตรัตปะ

16. ในขณะที่มีการเน้นวิญญาณนักกีฬารูปแบบ รุขณะ รือภัย แต่คนในสังคมไทยจำนวนไม่น้อยนิยมการเอาชนะคนโดยละเอียดต่อภูมิและถือการแพ้ชนะเป็นเรื่องส่วนตัว “กีฬาแพ้ คนไม่แพ้”

17. ในขณะที่มีการพูดถึงประชาธิปไตย แต่จะประมาณคนซึ่งมีความคิดเห็นต่างมุมมองว่า เป็นไดโนเสาร์เต่าล้านปี เป็นเผด็จการ โดยไม่ตระหนักร่วมทำให้ของตนเองนั้นลงทะเบียนขอกล่าว

หาได้อย่างดียิ่ง ๆ ฯ

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นเพียงตัวอย่างของวัฒนธรรมที่เกิดความขัดแย้งกับวัฒนธรรมที่มีการกล่าวอ้างว่าเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ เช่น การกล่าวอ้างที่ว่าต้องการมีการปกครองแบบประชาธิปไตย ต้องการมีสิทธิเสรีภาพ และ พฤติกรรมกลับกลายเป็นตรงกันข้ามกับที่มีการกล่าวต่อสาธารณะอย่างบ่อยครั้ง

การปฏิรูปวัฒนธรรมซึ่งเกิดความขัดแย้งกัน ดังที่กล่าวมาแล้วให้มีความสอดคล้องกันยิ่งขึ้น นั้นคงจะทำได้ไม่ง่ายนัก เพราะจริง ๆ แล้วคงปฏิเสธไม่ได้ว่าพื้นฐานของวัฒนธรรมของสังคมไทย มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตก และวัฒนธรรมของสังคมประชาธิปไตยรูปแบบต่าง ๆ ที่นำมาใช้จึงเข้าลักษณะกล้ายันธุ์ไปโดยปริยาย

อย่างไรก็ตาม การตระหนักรถึงจุดอ่อน ดังกล่าวมาเบื้องต้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการศึกษา หรือผู้วางแผนการพัฒนาการเมือง เพื่อจะใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิรูปวัฒนธรรมสังคม และวัฒนธรรมการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปในด้านอื่น

วัฒนธรรมประกอบด้วย ความนิยม ความเชื่อ และแบบกระสวนของพุทธิกรรมซึ่งเกิดจากการสร้างสมมานเป็นเวลานานจนมีการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง วัฒนธรรมจึงมีชีวิตยืนยาวกว่าปัจเจกบุคคล ทำหน้าที่เป็นเป้าหมายให้สามารถในชุมชนการเมือง มีลักษณะใกล้เคียงกันในเรื่องความคิด ความเชื่อ

ค่านิยม ปัทสณา และพุทธิกรรม การแสดงออก

วัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองในยุคหนึ่งย่อมเป็นผลมาจากการแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมจากการและของโลก แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขึ้น เป็นต้นว่า มีการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยี จากการไปมาทางสู่มาเป็นการพูดทางโทรศัพท์ ก็จะเกิดวัฒนธรรมอันใหม่ขึ้นโดยจะมีภาษาที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ก็จะมีวัฒนธรรมอันใหม่ เป็นต้นว่า การใช้ชีวิตแบบสบาย ๆ ไม่เคร่งคัดต่อการนัดหมายก็จะต้องเปลี่ยนไป โดยจะต้องมีการเคร่งครัดต่อการนัดหมายยิ่งขึ้น การต้องต่อเวลาจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะฉะนั้นคนที่อยู่ในสังคมอุตสาหกรรมที่ต้องมีการจัดการเวลาอย่างถูกต้อง ถ้าไม่สามารถต้องต่อเวลา ก็จะไม่สามารถต้องต่อเวลาได้ แสดงให้เห็นว่า yang มีแบบกระสวนของพุทธิกรรมแบบในสังคมเกษตร

ในเรื่องความสัมพันธ์มนุษย์ วัฒนธรรมในสังคมเกษตรที่อยู่ในหมู่บ้านจะถือที่ถืออาคัยกันเป็นส่วนใหญ่ และมักจะไม่มองทุกอย่างด้วยการคำนวณถึงตัวเงิน จะอาศัยความช่วยเหลือกันฉันท์พื่น้อง ทั้งนี้เนื่องจากเศรษฐกิจยังไม่ใช้เศรษฐกิจเงินตรา หรือเศรษฐกิจตลาดโดยสมบูรณ์ ดังนั้น ก็มักจะมีความง่าย ๆ ไม่เคร่งครัดต่อการทำกำไร ส่วนใหญ่ก็เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ แต่เมื่อเข้าถึงสังคมที่เป็นเศรษฐกิจเงินตราและเศรษฐกิจตลาดก็จะต้องมีการปรับตัว การคิดคำนวณจะ

ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ความ เอาใจใส่ต่อเพื่อนบ้านด้วยการให้ความเอื้ออาทร ลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างมีภารกิจยุ่งห้วยวัน

ประเด็นสำคัญคือ เมื่อลังคอมเปลี่ยนไป วัฒนธรรมก็จำเป็นต้องเปลี่ยนตาม มีฉะนั้นจะ เกิดความชัดแย้ง เช่นตัวอย่างเรื่องการตรงต่อ เวลา หรือการคิดคำนวณด้านทุนกำไร ซึ่งเป็น ความจำเป็นของเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาแล้ว ปัญหามีอยู่ว่าจะเกิดสภาพที่เรียกว่า ความ ล้าหลังของวัฒนธรรม (Culture Lag) กล่าวคือ ขณะที่ในลังคอมรูปแบบหนึ่งจะต้องมีวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกัน แต่คนบางคนในลังคอมกลับมี วัฒนธรรมที่ตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมจะ เกิดปัญหา เป็นต้นว่า มีการศึกษาว่าผู้อพยพมา ใหม่ในสหรัฐอเมริกาที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ เช่น นครซิตีโก เมื่อเปิดอาหารกรอบป่องก็จะ ข้างกระปองของอาหารหน้าต่างซึ่งเป็นแนวปฏิบัติ ที่เคยกระทำเมื่ออพยุในหมู่บ้าน แต่เมื่อมาอยู่ใน ลังคอมเมือง การทิ้งขยะดังกล่าวอยู่เป็น วัฒนธรรมที่ขัดเขิน รวมตลอดทั้งผิดกฎหมาย บ้านเมืองเช่น ขัดต่otechnological ที่เรื่องความ สะอาดเรียบร้อย ซึ่งในส่วนนี้นั้นก็จะเห็นได้ชัด ว่าในลังคอมไทยเองก็มีความชัดแย้งกันอยู่

ตัวแปรที่จะทำให้มีการปรับตัวทาง วัฒนธรรม ก็คือการได้อ่ายกับวัฒนธรรมนั้น พอที่จะรับมาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของตน หรืออยู่ที่ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้เกิดความ เข้าใจและเกิดค่านิยมใหม่อันจำเป็นสำหรับการ ดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคลในลังคอมนั้น ๆ ใน ส่วนนี้นั้นจะเห็นได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

ระหว่างการศึกษาและวัฒนธรรม ดังนั้น ถ้า จะมีการปฏิรูปวัฒนธรรมก็จำเป็นต้องเริ่มต้น ด้วยการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เป็นระบบที่มี เนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เป็นระบบที่มีเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลง วิธีการคิดค่านิยมของประชาชน ซึ่งย่อมจะส่งผลถึงพฤติกรรมการปฏิบัติต่อไป

วัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีวัฒนา การมาเป็นร้อย ๆ ปีนั้น ย่อมมีความเหมาะสมในช่วงเวลาหนึ่งภายใต้ลังคอมหนึ่ง แต่พอมาถึง ยุคปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจากลังคอมเกษตร มาสู่ลังคอมอุตสาหกรรม มีการเปลี่ยนแปลง จากระบบทการประกอบแบบสมบูรณ์แบบสิทธิราช โดยมีสถาบันข้าราชการเป็นหลัก มาสู่การ ประกอบแบบประชาธิปไตย แต่ในขณะเดียวกัน คนไทยจำนวนไม่น้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท หรือข้าราชการซึ่งยังคงมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม ภายใต้การจัดตั้งองค์กรแบบเก่า ก็ย่อมจะเกิดความไม่สอดคล้องกันขึ้น

ประเด็นไม่ได้อยู่ที่ว่าวัฒนธรรมส่วนไหน น่าพึงประสงค์กว่า เพราะไม่มีความสามารถจะ บอกได้ว่าวัฒนธรรมสมัยโบราณหรือสมัยใหม่ วัฒนธรรมช่วงไหนจะดีกว่า เพราะทุกวัฒนธรรม ย่อมมีทั้งจุดดีและจุดเสีย แต่ประเด็นอยู่ที่ว่า เมื่อลังคอมเปลี่ยนไป การปรับตัวให้เข้ากับ วัฒนธรรมใหม่เป็นสิ่งจำเป็นหลักเลี่ยงไม่ได้ เช่น ค่านิยมที่ว่าไม่ควรใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการติดต่อกับผู้ที่มีฐานะสูงกว่า ย่อมจะไม่ สามารถปฏิบัติได้ในทุกกรณี ทั้งนี้เพราะความ

ยกสำนักงานการเดินทาง และก็ไม่แห่งว่าค่านิยมดังกล่าวในอดีตันเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือพึงประสงค์หรือไม่ อาย่างไรก็ตาม สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือ ถ้าการปรับตัวของประชาชนในด้านวัฒนธรรมไม่สามารถกระทำได้ในอัตราที่เร็วพอ กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมนั้น ก็จะกลายเป็นตัวถ่วงการพัฒนาได้ เช่น ถ้าหากเป็นที่พิสูจน์แล้วว่าการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ จะสัมฤทธิผลที่สุดด้วยวิธีการรักษาตามแพทย์แผนปัจจุบัน แต่ถ้าประชาชนยังนิยมการรักษาโดยใช้เวทย์มนตร์คาถา ก็จะเกิดปัญหาตามมา และอาจจะเป็นปัญหาที่สร้างความเสียหายต่อสาธารณชนได้ ในตอนต้นที่มีการปลูกฝัง ปรากฏว่ามีประชาชนจำนวนไม่น้อยไม่ยอมไปปลูกฝัง เพราะขาดความเข้าใจอันเกิดจากการต้องการศึกษา หรือเมื่อมีการเปิดโรงเรียนสอนลูกชาวบ้าน ปรากฏว่ามีคนมาเล่าเรียนน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากความไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา และเกรงว่าจะถูกนำไปเกณฑ์ทหารดังเช่นที่เป็นประเพณีปฏิบัติในระบบการเกณฑ์ไฟรในสมัยโบราณ

แต่การปรับเปลี่ยนของวัฒนธรรมก็ไม่ใช่สิ่งที่กระทำได้โดยง่าย เพราะความผึ้งใจที่เกิดขึ้นดังแต่เยาว์วัย จนมีการกล่าวว่าคงต้องรอคนรุ่นหลัง เพราะการเปลี่ยนแปลงในรุ่นนี้คงกระทำไม่ได้ การฝ่ากอนาคตไว้กับคนรุ่นหลัง จึงเป็นสิ่งที่มีการพูดถึงเสมอ และก็ลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคมด้วย

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ตายตัว มีพลังในตัว มีการสืบสาน และมีความต่อเนื่อง ความ

แข็งขันของวัฒนธรรมจะเห็นได้จากกรณีของจีน แผ่นดินใหญ่ที่นิยมการมีลูกชายมากกว่าลูกสาว อันเกิดจากความต้องการในอดีตที่ต้องการมีลูก ไว้สืบเช传รุก แม้จะมีการย้ายถิ่นความเสมอภาคของเพศชายและเพศหญิงภายใต้การปกครองแบบสังคมนิยมมาเป็นเวลาเกือบครึ่งศตวรรษ แต่ความนิยมลูกชายก็ยังเหลืออยู่ และเนื่องจากการมีนโยบายให้มีบุตรหนึ่งคนของรัฐบาล จึงมีการปลิดชีวิตลูกที่เป็นเพศหญิง หรือมีการทำให้พิการเพื่อจะได้มีลูกอีก โดยหวังจะครอบครองให้มีลูกชาย ในอินเดียก็มีลักษณะเดียวกัน เมื่อเด็กคลอดมาเป็นเพศหญิง ก็จะถูกทำลายชีวิต เพราะถือว่าเป็นภาระต่อครอบครัว ทั้งจีนและอินเดียจะประสบกับปัญหาการเลี้ยดลุ่ระหว่างเพศ ส่องเพศในอนาคต

แต่ประเด็นอยู่ที่ว่าความแข็งแกร่งคงทนของวัฒนธรรมเป็นสิ่งซึ่งปฏิเสธได้ยาก ทั้ง ๆ ที่ในบางส่วนของวัฒนธรรม เช่นในเรื่องเพศชายหญิงของลูกนั้นเป็นสิ่งซึ่งไร้เหตุผล ผิดยุคผิดสมัย แต่ก็ยังเป็นความเชื่อที่ยังคงตกค้าง เหลืออยู่ และมีที่ทำว่าความเชื่อดังกล่าวจะดำรงอยู่อีกนาน แต่ผลเสียที่ตามมาก็คือ การกระทำที่ทำรุณให้ร้ายผิดมนุษย์ของการลังหารเด็กที่เป็นเพศหญิง ซึ่งผิดทั้งกฎหมาย ผิดทั้งศีลธรรม ขัดแย้งกับความเป็นมนุษย์ที่ต้องมีสัญชาตญาณในการรักลูก ไม่ว่าลูกจะมีสภาพได้ก็ตาม

ที่กล่าวมาทั้งหมดก็เพื่อจะชี้ให้เห็นว่า การปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูปเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้ไม่สมบูรณ์

ถ้าไม่มีการปฏิรูปัฒนธรรมด้วยระบบการศึกษาเพื่อให้เกิดการสอดคล้องระหว่างวัฒนธรรมกับโครงสร้างส่วนอื่น ๆ ของสังคม

ในส่วนนี้นับบทบาทของสถาบันการศึกษาของสื่อมวลชน รวมตลอดทั้งพฤติกรรมของคนในองค์กร ของผู้นำทางการเมือง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างตัวอย่างให้กับประชาชนทั่วไป จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งที่จะหล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้า

กับสภาพแวดล้อมและบรรยายกาค้อใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากว่าซองว่าระหว่างวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะนำไปสู่ปัญหา และจะกล้ายเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการขัดขวางการพัฒนาในลักษณะที่สมดุล ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่จะต้องมีการกล่าวถึงในลักษณะวิเคราะห์เจาะลึกในสังคมที่อยู่ในระยะเปลี่ยนผ่าน เช่น สังคมไทยในขณะนี้

